

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**Збірник матеріалів
II-ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**

08 - 10 квітня 2020 року, м. Одеса

У збірнику опубліковано матеріали II-Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 08 - 10 квітня 2020 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом конференції

Редакційна колегія:

Єгоров Б.В.	- ректор Одеської національної академії харчових технологій, д. т. н., професор (голова редакційної колегії)
Трішин Ф.А.	- проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к. т. н., доцент (заступник голови редакційної колегії)
Дец Н.О.	- начальник навчального відділу, к.т.н., доцент
Корнієнко Ю.К.	- директор центру дистанційного навчання, к. ф.-м. н., доцент
Кручек О.А.	- начальник відділу контролю якості та сертифікації, к. т. н., доцент
Мураховський В.Г.	- директор Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти, к. ф.-м. н., доцент
Сярова А.С.	- методист Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти

Оргкомітет II-Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

навчальної інформації, розвиває логіку, науково-дослідницькі навички, вміння аналізувати інформацію, закріплює знання та практичні вміння.

Web-quest містить такі основні елементи: вступ, у якому обов'язково вказуються терміни проведення роботи і надається завдання; посилання на ресурси мережі, у яких міститься необхідний для web-quest матеріал: електронні адреси, тематичні форуми, книги або методичні посібники з бібліотечних фондів; поетапний опис процесу виконання завдання з поясненням принципів обробки інформації, додатковими супровідними питаннями, схемами, таблицями, діаграмами, графіками та ін.; висновки, які мають містити приклад оформлення результатів виконання завдання або їх презентації, шляхи подальшої самостійної роботи із зазначеної теми і галузі практичного застосування отриманих результатів і навичок.

Web-quest як вид самостійної роботи дозволяє організувати індивідуальну, парну або групову діяльність здобувачів з використанням Інтернету в освітньому процесі.

Завдяки технології web-quest процес навчання орієнтовано на самостійність студента; збільшується час спілкування з викладачем; здійснюється розвиток мислення та перехід від пасивного отримання знань до дієвого (активного); інформаційні технології більш активно залучаються до навчального процесу.

Така діяльність студентів підвищує не лише мотивацію до процесу здобуття знань, але і відповідальність за результати цієї діяльності та їхню презентацію. Ця сучасна та перспективна методика стимулює пізнавальну діяльність студентів, активізує навчальний процес, навички самостійного одержання знань, дає змогу проявити себе як творчу особистість не тільки студенту, але і викладачеві, що підтверджує необхідність та актуальність даної технології в сучасному освітньому процесі.

КОМПОНЕНТИ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО КОМПЛЕКСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В.Ю. Габрусєв, С.В. Мартинюк

**Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка,
м. Тернопіль, Україна**

Актуальність

Інформатизація системи освіти змушує переглядати традиційні підходи до сучасної системи навчання. Динамічність сучасного світу змушує розглядати електронне (дистанційне) навчання як необхідну складову навчального процесу сучасного закладу освіти. Основною структурною одиницею електронного (дистанційного) навчання є електронний навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни (електронний курс).

Електронний навчально-методичний комплекс (ЕНМК) повинен відповідати Закону України «Про вищу освіту» [3], «Положенню про дистанційне навчання» [4], «Вимогам до вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо-наукових установ, що надають освітні послуги за дистанційною формою навчання з підготовки та підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямками і спеціальностями» [1], «Положенню про електронні освітні ресурси» [7]; «Положенню про дистанційне навчання ТНПУ» [5]; «Положенню про електронний навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни» [6].

Розгляд проблеми

Електронний навчально-методичний комплекс слугує проміжною ланкою між викладачем і студентом під час здійснення електронного (дистанційного) навчання. Він повинен виконувати кілька функцій, зокрема: інформаційну, діяльнісну, комунікаційну та контролюючу.

Принциповою відмінністю електронного курсу від електронного варіанту навчального посібника є:

- 1) чітка структурованість навчально-методичних матеріалів;
- 2) наявність засобів інфокомунікацій для інтерактивної взаємодії суб'єктів навчального процесу протягом усього часу вивчення дисципліни;
- 3) забезпечення контролю виконання різних видів навчальної діяльності.

Ми розглядаємо електронний курс як сукупність інтегрованих між собою електронних освітніх ресурсів та освітніх послуг, створених для організації індивідуального та групового навчання з використанням інфокомунікаційних технологій для вивчення навчальної дисципліни в повному обсязі, передбаченому навчальною програмою. Електронний курс є складовою частиною навчально-виховного процесу. Він містить навчально-методичне призначення, використовується для забезпечення навчальної діяльності студентів, вважається одним з головних елементів інформаційно-освітнього середовища університету і повинен відповідати таким вимогам:

- відповідність програмі з навчального предмета, для вивчення якого розроблено електронний навчальний курс;
- наявність відповідних методичних рекомендацій щодо використання навчальних ресурсів електронного курсу;
- дотримання чинних санітарних норм та ергономічних, програмно-технічних вимог [1];
- дотримання законодавства України щодо захисту авторських прав.

Електронний навчально-методичний комплекс складається з електронних освітніх ресурсів. Під електронним освітнім ресурсом розуміється логічно завершений блок навчально-методичного забезпечення, необхідного для ефективної організації навчально-виховного процесу в частині щодо його наповнення змістовними, якісними навчально-методичними матеріалами [7] і повинен містити електронні освітні ресурси, які забезпечують **інформаційну, діяльнісну, комунікаційну та контролюючу функцію** [2].

Інформаційна складова електронного курсу слугує для надання студентам повної інформації про навчальну дисципліну та необхідного теоретичного матеріалу відповідно до навчальної програми дисципліни, використовуючи різні форми подання:

- 1) назва та короткий опис дисципліни;
- 2) методичні рекомендації щодо використання електронних освітніх ресурсів, послідовності виконання, особливості контролю;
- 3) програма навчальної дисципліни, критерії оцінювання;
- 4) лекційний матеріал у текстовому вигляді з графіками, малюнками та таблицями;
- 5) презентації, відео- та аудіозаписи матеріалів, необхідних для доповнення, ілюстрування лекційного матеріалу;
- 6) відео- та аудіозаписи лекцій, семінарів;
- 7) бібліографія та посилання на електронні бібліотеки.

Діяльнісна складова електронного курсу слугує для організації навчальної діяльності студентів з використанням засобів системи управління навчальними ресурсами і може містити:

- 1) тести для усіх видів контролю рівня знань (самоконтроль, поточний і підсумковий контроль);
- 2) завдання для практичних, лабораторних, семінарських занять із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- 3) віртуальні лабораторні роботи з методичними рекомендаціями щодо їх виконання (за умови, що виконання лабораторних робіт передбачено навчальним планом та якщо не прийнято рішення проводити лабораторні роботи в очній формі);
- 4) глосарій термінів навчального матеріалу.

Комунікаційна складова забезпечує засоби для комунікації учасників навчального процесу (викладача та студента) у синхронному й асинхронному режимах з використанням засобів системи управління навчальними ресурсами та сторонніх комунікаційних сервісів, наприклад Google Apps For Education:

- 1) чат;
- 2) аудіо та відео конференції;
- 3) електронна пошта;
- 4) форум.

Контролююча складова електронного навчально-методичного комплексу забезпечує контроль якості здійснення електронного навчання, що включає в себе контроль успішності, контроль ефективності використання навчальних ресурсів. Аналіз ефективності використання електронних курсів доцільно здійснювати комплексно, застосовуючи засоби моніторингу навчального процесу, прийняті в навчальному закладі, такі як оцінювання діяльнісних складових електронного курсу, аналіз успішності, опитування викладачів і студентів тощо. Вбудовані засоби у системі управління навчальними ресурсами Moodle дозволяють зробити висновки даних про активність студентів під час

роботи з курсом, активність використання електронних освітніх ресурсів курсу та є джерелом даних для подальшого аналізу й удосконалення ЕНМК. Використання сторонніх сервісів збору аналітичних даних, таких як Google Analytics, дозволить більш всебічно провести аналіз використання електронного курсу та зробити відповідні висновки.

Висновки

Електронний навчально-методичний комплекс необхідно розглядати як дидактичне забезпечення навчальної дисципліни, що містить всі необхідні електронні освітні ресурси для засвоєння навчальної дисципліни у повному обсязі відповідно до навчальної програми. Електронні освітні ресурси електронного курсу разом із засобами системи управління навчальними ресурсами повинні забезпечувати інформаційну, діяльнісну, комунікаційну та контролюючу функції.

Література

1. Вимоги до вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо-наукових установ, що надають освітні послуги за дистанційною формою навчання з підготовки та підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямками і спеціальностями. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1857-13>.
2. Габрусев В.Ю., Терещук Г.В. Система управління навчальними ресурсами MOODLE. Друк. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка. 2011, 60 с.
3. Закон України «Про вищу освіту». [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Положення про дистанційне навчання. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>.
5. Положення про дистанційне навчання ТНПУ. Друк. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка. 2017, 12 с.
6. Положення про електронний навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни. Друк. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка. 2014, 12 с.
7. Положення про електронні освітні ресурси. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12>.

УДК 378.147

ЕЛЕКТРОННІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ

Г.І. Шатковська, С.І. Літвинчук

Національний університет харчових технологій, м. Київ, Україна

Постановка проблеми. Використання електронних засобів навчального призначення дозволяє системно формувати ІКТ компетентність учасників освітнього процесу, надає можливість оптимізувати роботу викладача, організувати безперервний оперативний контроль у процесі навчання, сприяти розвитку творчих здібностей та ініціативи здобувачів освіти,

**ПЕРЕЛІК ЗВО УКРАЇНИ, ЩО ВЗЯЛИ УЧАСТЬ
У II-ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ**

1. Академія рекреаційних технологій і права, м. Луцьк
2. Бахмутський коледж мистецтв ім. І. Карабиця, м. Бахмут
3. Вищий навчальний комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівська медична академія ім. А. Крупинського», м. Львів
4. Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету, м. Вінниця
5. Горлівський інститут іноземних мов Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет, м. Бахмут
6. Державний заклад «Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України», м. Запоріжжя
7. ДЗ «Луганський національний університет ім. Т. Шевченка», м. Старобільськ
8. Донецький національний медичний університет, м. Краматорськ
9. Донецький національний медичний університет, м. Кропивницький
10. Донецький національний медичний університет, м. Лиман
11. Донецький національний медичний університет, м. Маріуполь
12. Житомирський торговельно-економічний коледж Київського національного торговельно-економічного університету, м. Житомир
13. Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя
14. Івано-Франківський національний медичний університет, м. Івано-Франківськ
15. Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ
16. Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ
17. Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ
18. Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Кременчук
19. Луцький національний технічний університет, м. Луцьк
20. Маріупольський державний університет, м. Маріуполь
21. Миколаївський коледж Вищого навчального закладу «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», м. Миколаїв
22. Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ
23. Національний університет оборони України ім. І. Черняховського, м. Київ
24. Національний університет харчових технологій, м. Київ
25. Національний фармацевтичний університет, м. Харків
26. Одеська державна академія технічного регулювання та якості, м. Одеса
27. Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса
28. Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова (ОНУ), м. Одеса

- 29.Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка, м. Полтава
- 30.Східноукраїнський Національний університет ім. В. Даля, м. Сєверодонецьк
- 31.Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка, м. Тернопіль
- 32.Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків
- 33.Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава
- 34.Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини, м. Умань
- 35.Харківська медична академія післядипломної освіти, м. Харків
- 36.Харківський національний медичний університет, м. Харків
- 37.Центральноукраїнський державний педагогічний університет ім. В. Винниченка, м. Кропивницький

Форми організації самостійної роботи студентів з дисципліни «Інформаційні системи і технології обліку»	
Г.Б. Пчелянська, Т.Д. Маркова	455
Науковий гурток як один із методів самостійної роботи студентів	
К.В. Стасюкова, Л.М. Головаченко	457
Проблеми впровадження дистанційної освіти	
О.В. Тарасова	458
Індивідуальне навчально-дослідне завдання як вид позааудиторної самостійної роботи студента	
О.О. Євтушевська	460
Особливості впровадження технологій дистанційного навчання у ВНЗ	
К.І. Оксенюк	461
WEB-QUEST як форма самостійної роботи здобувача	
Н.О. Дец, Л.О. Ланженко, Д.В. Дец	463
Компоненти електронного навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни	
В.Ю. Габрусєв, С.В. Мартинюк	464
Електронні засоби навчання	
Г.І. Шатковська, С.І. Літвинчук	467
Особливості проведення зимового дистанційного модуля 2019-2020 н. р.	
Ф.А. Трішин, Ю.К. Корнієнко	469
Перспективи використання математичного моделювання при запровадженні дистанційного навчання у технологічних ЗВО	
Н.А. Ткаченко, О.П. Чагаровський, Т.Є. Шарахматова	474
Методика вивчення студентами курсу «Комп'ютерне моделювання і проектування процесів газотурбінних і компресорних установок»	
В.О. Буданов	476
Особливості використання засобів дистанційного навчання у сфері вищої освіти в умовах пандемії COVID-19 в Україні	
В.Р. Шишлюк	478
Дистанційне навчання як сучасна форма навчання студентів	
І.О. Кустов, А.О. Донець, Ю.Я. Кузьменко	481
Методологія індивідуальних розрахунково - аналітичних завдань, як вагомих складових самостійної роботи студентів	
В.І. Мілованов, В.М. Ярошенко	482
Підвищення якості знань - самостійна робота студентів	
А.С. Паламарчук, С.Д. Патюков, Н.Г. Азарова	485
ВЕБ-інструменти для ефективно організації дистанційного навчання в умовах надзвичайних ситуацій	
А.Д. Солецька	487
Основи організації дистанційного навчання в професійній підготовці випускників ВИШУ	
О.В. Дорошенко, Ю.І. Дем'яненко	490
Особливості організації самостійної роботи студентів при вивченні Економічної теорії	
О.О. Криницька, Т.І. Ткачук	492